

Pohjoismaiset kasvukeinot

Mitä Ruotsissa ja Tanskassa tehdään paremmin?

Kasvun käännekohtassa

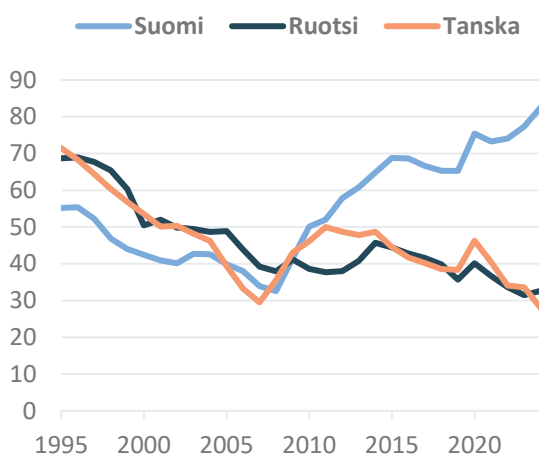
Suomen talous ja elintaso on polkenut paikallaan lähes kaksi vuosikymmentä. Tarve kasvukäänteelle on akuutti, sillä vaikutukset näkyvät hyvinvoinnissa, työllisyydessä sekä julkisen sektorin kestävyudessa.

Samassa ajassa Suomen keskeisimmät verrokkit Ruotsi ja Tanska ovat ajaneet kasvussa kauas ohitsemme. Naapurimaat ovat onnistuneet tekemään rohkeita uudistuksia, jotka ovat vauhdittaneet yritysten mahdollisuuksia menestyä globaalissa kilpailussa niin teollisuudessa kuin palveluissa.

Suomen talouskasvun takamatka ei kuitenkaan tarkoita, etteikö suomalaisella huipputaustalla olisi mahdollisuuksia menestyä kansainvälisessä kilpailussa nyt ja tulevaisuudessa. Keskeinen kysymys kuuluu: **mitä verrokkimaissa tehdään paremmin?**

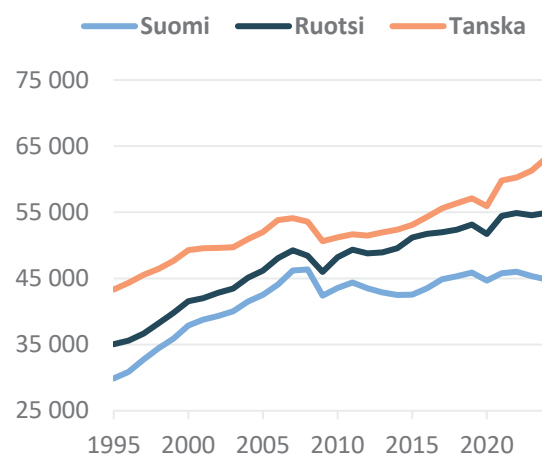
■ Kuvio 1 – Suomi ei ole löytänyt pohjoismaisia kasvukeinoja

Valtion velka BKT:sta, %

Lähde: IMF, EK

Inflaatiokorjattu BKT per asukas, \$

Lähde: Maailmanpankki, EK

Ruotsin vahvuuksissa korostuu yksi Euroopan toimivimmista pääomamarkkinoista, joka edistää kasvu-yritysrahoituksen saatavuutta. Tanska taas erottuu vahvalla pk-yrityssektorillaan ja kyvyllä kasvattaa yrityksiä kohti isompaa mittelstand-kokoluokkaa. Molemmat panostavat uusien kasvualojen synnyttämiseen, innovaatioiden kaupallistamiseen ja määrätietoisin vienninedistämistoimiin. Ruotsin kasvukeinoissa korostuu lisäksi investointiympäristön poikkeuksellinen vetovoima, joka houkuttelee ulkomaista osaamista ja kumuloi pääomaa.

Yritykset tekevät kasvun, mutta niiden menestys ei synny tyhjiössä. Oikein kohdistetuilla elinkeinopoliittisilla toimilla on merkittävä rooli parantaa toimintaympäristön edellytyksiä, joissa yritykset voivat investoida, kasvaa ja kansainvälistyä. Suomella on hyviä kortteja kädessään, mutta ne on pelattava oikein. Kasvukäännne vaatii määrätietoista uudistumista ja panostuksia kasvun kulmakiviin:

- **Kasvuhakuisten pk-yritysten määrää on lisättävä**
- **Kasvurahoitusta ja pääomamarkkinoita on vahvistettava**
- **T&K-tulosten kaupallistaminen on nostettava uudelle tasolle**
- **Aineettomasta arvонуonnista tulee saada enemmän irti**
- **Suomen on saatava maailmalle uusi vientiyritysten aalto**
- **Suomen investointivetovoima tulee virittää huippuunsa**

Maailma elää poikkeuksellisessa murroksessa, jossa etsitään uutta tasapainoa talouden, turvallisuuden, teknologian, kaupan ja ympäristökysymysten välillä. Tämä avaa Suomelle merkittäviä uusia mahdollisuuksia uudistumiseen ja kasvuun. Turvallisuus, digitalisaatio ja vihreä siirtymä ovat esimerkkejä globaaleista megatrendeistä, joihin Suomella on tarjota maailmanluokan osaamista ja ratkaisuja.

Oikeilla kasvutoimilla Suomi voi vastata toimintaympäristön murrokseen ja luoda suomalaisyrityksille parhaat edellytykset liiketoiminnan kehittämiseen ja kasvuun. Tämä raportti kokoaa yhteen pohjoismaisten verrokkimaiden kiinnostavimpia kasvutoimia, joilla Ruotsi ja Tanska ovat vauhdittaneet yritystensä uudistumista ja talouden menestystä. Verrokkimaiden esimerkit tarjoavat herätteitä, kun Suomessa pohditaan kasvukäänteen keinoja.

Tekijä

Alex Tuominen

Asiantuntija

Työnohjaajat

Petri Vuorio

Johtaja, Yrittäjyys ja kansainvälinen kauppa

Paavali Kukkonen

Johtava asiantuntija, Yrittäjyys ja kansainvälinen kauppa

Raportti on laadittu TT-säätiön tuella.

Kuusi kärkihuomiota

1 Suomi tarvitsee pk-sektorin kasvuaallon

Tanskassa on 40 prosenttia enemmän 10–249 henkeä työllistäviä pk-yrityksiä kuin Suomessa, vaikka Tanskassa toimii kaikkinsa noin 70 000 yritystä vähemmän. Tämä kertoo Suomen rakenteellisesta ongelmasta, jossa talouden kivijalan muodostavat pk-yritykset jäävät keskimäärin pienemmiksi ja kasvavat hitaammin. Tanskan parlamentaarinen Yrittäjyysohjelma (2024) tarjoaa kiinnostavan mallin Suomen pk-yritysten kasvutoimien vahvistamiseen, jossa konkreettiset aloitteet sekä budjettisitoumukset tukevat tehokasta toimeenpanoa.

2 Kasvurahoituksen vahvistaminen investointien vauhdittajaksi

Suomessa rahoituksen saatavuus on heikentynyt viime vuosina ja muodostaa Ruotsia ja Tanskaa suuremman pullonkaulan yritysten investoinneille. Suomen pääomamarkkinat ovat Ruotsia rajallisemmat, mikä korostaa toimia yritysten kasvurahoituksen vahvistamiselle eri keinoin. Markkinapuutteiden aiheuttamien rahoituskatveiden tehokkaampi paikkaaminen parantaisi rahoituksen saatavuutta. Tämän rinnalla Ruotsin mallin mukaisen lahja- ja perintöveron poistaminen vapauttaisi pääomia kasvuinvestointeihin, vahvistaisi kotimaista omistajuutta ja edistäisi kasvuyrittäjyyttä.

3 T&K-tulosten kaupallistaminen kasvun kärkeen

Suomen T&K-panokset ovat kansainvälisesti korkeat, mutta niitä ei ole saatu käännettyä tuottavuus- ja talouskasvuksi Ruotsin ja Tanskan tavoin. Tämä hidastaa korkean jalostusarvon kasvualojen syntymistä, joita Suomen vienti ja talouskasvu tarvitsevat lisää. Suomen tulisi panostaa vahvemmin T&K-tulosten kaupallistamiseen (I), jossa pohjoismaiset verrokkit ovat selvästi edellä. Tämä edellyttää kaupallistamisosaamisen vahvistamista sekä kohdennetun innovaatorahoituksen lisäämistä, esimerkiksi laajentamalla Suomen T&K-politiikan vahvaksi TKI-politiikaksi.

4 Aineettomasta arvonluonnista tulee saada enemmän irti

Aineettomat tekijät, kuten osaaminen, teknologia, brändi ja kasvuhakuinen yrityskulttuuri ovat yritysten tuottavuuden ja arvonluonnin keskeisimpiä ajureita. Ruotsi ja Tanska on Suomea selvästi edellä aineettomissa investoinneissa, mikä heijastuu tuotteiden ja palveluiden kaupallistamiseen, uusien kasvualojen syntymiseen sekä yritysten arvonluontiin. Vahvemmat aineettomat investoinnit edistäisivät korkean jalostusarvon tavara- ja palvelualojen syntymistä sekä vientiä, joita Suomen talouskasvu tarvitsee lisää.

5 Yritysten kansainvälistyminen Pohjoismaiden tasolle

Suomi elää viennistä, mutta sen 42 prosentin suhde BKT:sta jää selvästi Ruotsin 55 prosentin ja Tanskan 67 prosentin tasosta. Vienti keskittyy harvojen yritysten varaan, samalla kun pk-yritykset kattavat siitä vain 13 prosenttia. Pohjoismaisten verrokkien tapaan Suomen kansallisessa vienninedistämisessä on syytä ottaa käyttöön uusia konkreettisia ja osittain maksullisia lisäpalveluja keskeisillä kohdemarkkinoilla. Team Finland -uudistus tulee läpiviedä nopeasti, sillä jopa 7 000 uutta vientiyritystä harkitsee parhaillaan kansainvälistymisen ensiaskelia.

6 Investointien houkuttelusta kasvukäänteen valttikortti

Ruotsissa ulkomaisten sijoitusten osuus BKT:sta on jopa 70 prosenttia, kun se Suomessa on noin 30 prosenttia. Kotimaisen investointiympäristön ja kansainvälisen kasvun välistä synergiaa tukee Ruotsin hallituksen uusi Ulkomaankauppa -strategia (2023), joka yhdistää kilpailukyyn vahvistamisen, investointien houkuttelun sekä viennin yhdeksi kokonaisuudeksi. Suomi tarvitsee lisää ulkomaisia investointeja, uusien työpaikkojen syntymisen ja talouskasvun vahvistamiseksi. Pohjoismainen investointikisa kuitenkin kiihtyy ja sitä kiristää entisestään EU:n sisäinen valtiontukikilpailu. Tämä edellyttää Suomen investointikannusteiden edelleen vahvistamista sekä poliittisten toimien ennakoitavuuden varmistamista investointien toteutumiseksi.

Sisällysluettelo

1. Suomi tarvitsee pk-sektorin kasvuaallon	6
Suomi on korostetun yksinyrittäjävaltainen talous.....	6
Lisää keskisuuria työnantajayrityksiä Suomeen	7
2. Kasvurahoituksen vahvistaminen investointien vauhdittajaksi	8
Rahoituksen saatavuus on kasvun edellytys	8
Paikataan tehokkaasti rahoituskatveja.....	8
Kotimaista omistajuutta tulee vahvistaa.....	9
3. T&K-tulosten kaupallistaminen kasvun kärkeen.....	11
Tuottavuuden kehitys tarvitsee kasvuloikan.....	11
Vahvistetaan innovaatioiden edellytyksiä.....	12
Esimerkkejä Pohjoismaiden TKI-kannusteista	12
4. Aineeton pääoma arvonaluonnin ajuriksi	14
Pohjoismaiset verrokkit edellä aineettomassa arvonaluonnissa	14
Suomi tarvitsee uusia kasvualoja	15
5. Yritysten kansainvälistyminen pohjoismaiselle tasolle	17
Kasvu vaatii onnistumista kansainvälisiltä markkinoilta	17
Vientimarkkinoiden ikkuna on nyt auki	18
Käyttöön otetaan Pohjoismaiden parhaat vienninedistämiskeinot	18
Esimerkkejä Pohjoismaiden maksullisista vienninedistämisen lisäpalveluista...	19
6. Investointien houkuttelusta kasvukäänteen valttikortti	20
Suomi tarvitsee lisää ulkomaisia investointeja.....	20
Pohjoismaiden investointikisa kiihtyy	21
Esimerkkejä Pohjoismaiden investointikannusteista	23

1 Suomi tarvitsee pk-sektorin kasvuaallon

Suomen talouskasvu nojaa merkittävästi 10–249 henkeä työllistäviin pk-yrityksiin. Ne muodostavat kansantalouden kivijalan ja työllistävät lähes puolet koko yksityisen sektorin työvoimasta. Merkittävänä haasteena on kuitenkin Suomen pk-yritysten kasvaminen suurempaan kokoluokkaan. Tanskasta ja Ruotsista kannattaa ottaa mallia, kuinka pk-yrityksiä kannustetaan uudistumaan, kansainvälistymään ja skaalautumaan.

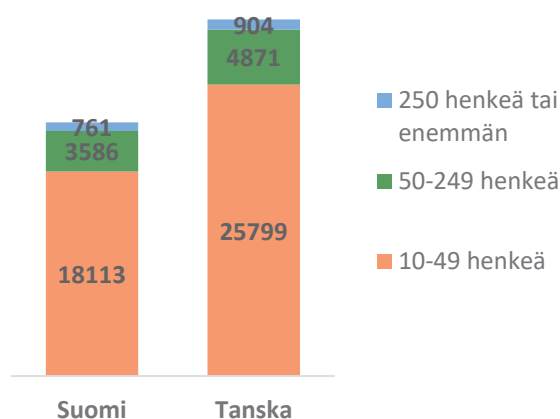
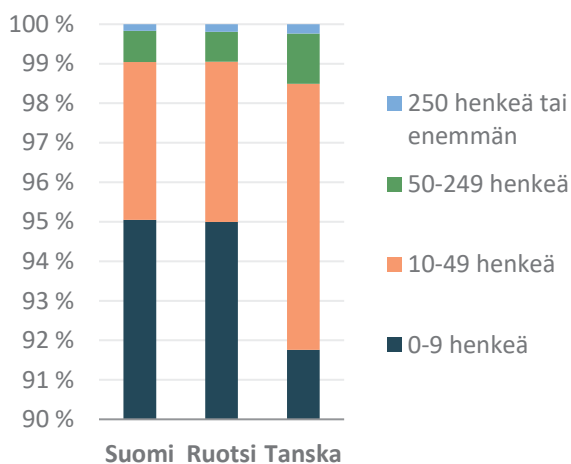
Suomi on korostetun yksinyrittäjävaltainen talous

Tanskassa toimii kaikkinsa noin 70 000 yritystä vähemmän kuin Suomessa, mutta silti Tanskalla on 42 prosenttia enemmän 10–49 henkeä työllistäviä pk-yrityksiä ja 36 prosenttia enemmän 50–249 henkeä työllistäviä pk-yrityksiä. Tämä heijastuu myös suuryritysten määrään, joita Tanskassa on Suomeen nähden noin 19 prosenttia enemmän. Tämä kertoo Suomen rakenteellisesta haasteesta, jossa yritykset jäävät usein mikroyrityksiksi, eli keskimäärin pienemmiksi ja kasvavat hitaammin.

Kuvio 2 – Tanskassa on 40 % enemmän 10–249 henkeä työllistäviä pk-yrityksiä kuin Suomessa

Yritysten osuudet kokoluokittain, 2023

Yritysten lukumäärä valituin kokoluokittain, 2023

Lähde: Eurostat, EK

Arvioidusti vain alle 20 prosenttia suomalaisista yrityksistä toimii työnantajayrityksinä.¹ Työnantajayritysten vähyyttä Suomessa selittävät työllistämisen pullonkaulat, kuten palkkauksen ja irtisanomisen jäykkyydet sekä sääntelystä- ja hallinnollisesta taakasta aiheutuvat kustannukset.

¹ EK työnantajayrityskatsaus; Tilastokeskuksen Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto.

Samat tekijät jarruttavat osaltaan myös pk-yritysten kasvamista seuraavaan kokoluokkaan innovaatioiden kaupallistamisen, viennin ja kansainvälistymisen vaikeuksien sekä kapean pääomamarkkinan kanssa. Näiden esteiden purkaminen on ratkaisevaa Suomen talouskasvun käännteelle ja pk-sektorin potentiaalin hyödyntämiselle.

Lisää keskisuuria työnantajayrityksiä Suomeen

Tanskan hallitus julkaisi vuonna 2024 Yrittäjyysohjelman, joka on parlamentaarinen sopimus yli 40 konkreettisesta aloitteesta yritysten kasvuedellytysten parantamiseksi.² Aloitteet kohdistuvat viiteen keskeiseen osa-alueeseen, joita ovat esimerkiksi verotuksen ja sääntelyn keventäminen. Ohjelma sisältää selkeän aloitekohtaisen budjettisitoumuksen, joka on vuodesta 2027 pysyvästi eteenpäin vuosittain noin 156 miljoonaa euroa (1,2 miljardia tanskan kruunua).

Ohjelman parlamentaarisuus, konkreettisuus ja selkeä resursointi tekevät siitä kiinnostavan viitekehyksen myös Suomelle, jossa toimenpiteiden vaikuttavuutta voidaan vahvistaa määrittelemällä konkreettiset vastuut, aikataulut ja seurantamittarit vielä nykyistä tarkemmin. Suomessa hallitus julkaisi vuonna 2024 Tanskan pakettia vastaavan Kasvuyrittäjyyden ohjelman, jonka tavoitteena on pk-sektorin työnantajyritysten kasvattaminen ja keskisuuren Mittelstand yrityskokoluokan kaksinkertaistaminen.³

Keskisuurilla 50–499 työntekijän Mittelstand-yrityksillä on merkittävä kansantaloudellinen vipuvaikutus: ne loivat 2013–2020 noin 50 000 työpaikkaa, kun pienimmistä yrityksistä niitä katosi 40 000.⁴ Mittelstand-yritysten taloudellinen vaikutus heijastuu myös laajasti niiden alihankintaketjuihin, jolloin pienyrityksetkin pääsevät kiinni kasvuun.

Suomen Kasvuyrittäjyyden ohjelman tavoitteiden edistäminen on ratkaisevaa Suomen kasvulle ja kilpailukyvyille. Nyt pk-sektorin kasvutoimia on syytä terävöittää ja vahvistaa entisestään. Suomen pk-sektorissa on välttämätöntä aikaansaada laajapohjainen kasvuaalto, jossa työnantajyrityksiä on kannustettava kasvamaan ja skaalaamaan liiketoimintaa pohjoismaisten verrokkien tavoin kohti keskisuuria kokoluokkaa ja kansainvälisiä markkinoita.

Tavoitteisiin pääseminen edellyttää määrätietoista elinkeinopolitiikkaa sekä yritysten ja julkisen sektorin yhteistyötä. Oppia konkreettisiin ja kunnianhimoisiin kasvutoimiin kannattaa hakea pohjoismaisista naapureista.

² <https://investindk.com/insights/new-government-strategy>

³ <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/yrittajyydella-kestavaa-kasvua-ja-tyopaikkoja-suomeen>

⁴ https://ek.fi/wp-content/uploads/2022/11/EK_Mittelstand_julkaisu_11_2022.pdf

2 Kasvurahoituksen vahvistaminen investointien vauhdittajaksi

Yritysten kasvu edellyttää riittävää rahoitusta, mutta moni kasvuhakuinen yritys on kokenut sen saatavuuden heikentyneen viime vuosina. Tämä rajoittaa investointeja, kansainvälistymistä ja osaavan työvoiman palkkaamista. Suomen pääomamarkkinat ovat Ruotsia rajallisemmat, mikä korostaa tarvetta kasvurahoituksen vahvistamiselle eri keinoin. Se on ratkaisevassa roolissa yritystoiminnan kilpailukyvyn, jatkuvuuden ja uudistumisen turvaamisessa.

Rahoituksen saatavuus on kasvun edellytys

Suomessa yritysten tärkein rahoituslähde on liikepankkien myöntämät lainat. Rahoituksen saatavuuteen on vaikuttanut finanssikriisin jälkeen kiristynyt pankkisääntely sekä makrotalouden heilahtelut ja yritysten kannattavuusmuutokset. Pk-yritysbarometrin (syksy 2025) mukaan rahoitusta tarvinneista pk-yrityksistä 43 prosenttia ei ole saanut tai on jättänyt hakematta rahoitusta, kun keväällä 2021 osuus oli vielä 25 prosenttia.⁵ Lisäksi 32 prosenttia kaikista ja 64 prosenttia voimakasta kasvua hakevista yrityksistä on tarvinnut Finnveran takauksen hakiessaan pankkirahoitusta.

Samaan aikaan ongelma on matala investointiaktiiviteetti, sillä vain 20 prosenttia pk-yrityksistä on sekä tarvinnut että saanut ulkoista rahoitusta viimeisen vuoden aikana.⁵ Euroopan investointipankin (2025) yrityskyselyn mukaan rahoituksen saatavuus rajoittaa investointeja 42 prosentissa suomalaisyrityksistä, kun Ruotsissa luku on 36 prosenttia ja Tanskassa vain 19 prosenttia.⁶

Markkinapuutteiden paikkaamisessa julkisella rahoituksella on tärkeä täydentävä rooli, joka voi katalysoida uuden liiketoiminnan syntymistä ja yritysten kasvua. Valmiuden ja rahoituksen saatavuuden varmistaminen korostuu siinä vaiheessa, kun kasvukäännä käynnistyy ja ulkoista rahoitusta tarvitsevien yritysten määrä kasvaa, mutta ei näy vielä rahoituksen saatavuutta kohentavana kannattavuutena.

Paikataan tehokkaasti rahoituskatveita

Suomessa Finnveran tehtävä on korjata rahoitusmarkkinoiden puutteita tarjoamalla takauksia ja lainoja. Viime vuosina painotus on siirtynyt aiempaa voimakkaammin takauksiin. Työ- ja elinkeinoministeriön ulkoinen arviointiraportti (2024) antaa Finnveran kotimaan rahoitustoiminnalle hyvät arvot ja toteaa yhtiön hoitavan tehtäväänsä tehokkaasti, ammattimaisesti ja laadukkaasti.

⁵ <https://www.yrittajat.fi/ajankohtaista/tutkimukset/pk-yritysbarometri-2-2025/>

⁶ <https://www.eib.org/fr/publications/20250216-econ-eibis-2025-eu>

Arviointiraportin mukaan Finnvera on kuitenkin verrokkeihin nähden takauspainotteisempi toimija ja sen kotimaan pk-yritysrahoituksen riskinotto-profiili on verrokkimaita konservatiivisempi. Tämän osalta raportti ehdottaa toimenpidesuosituksena Finnveran kohdennetun riskinoton lisäämistä pk-rahoituksessa todennettujen markkinapuutteiden osalta.⁷

Kohdennetun riskinotto-profiilin vahvistaminen ja suoran luotonannon harkittu kasvattaminen erityisesti voimakkaasti kasvaville ja kansainvälistyville pk-yrityksille edistäisi Finnveran roolia todennettujen markkinapuutteiden täydentäjänä. Rahoituksen saatavuutta voidaan parantaa myös hyödyntämällä täysimääräisesti InvestEU-takauksia liikepankkien ja Finnveran toimesta, kehittämällä finanssisäätelyä sekä keventämällä pankkien säätelytaakkaa EU- ja kansallisella tasolla.

Rahoituksen saatavuuden parantamiseksi finanssisäätelyä tulisi keventää EU-tasolla yleisen 25 prosentin säätelykevennystavoitteen mukaisesti. Lisäksi kansallisen tason lisäsäätelyä purkamalla voitaisiin vapauttaa miljardien eurojen pääomia yritysrahoitukseen. Esimerkkinä kansallisesta säätelystä järjestelmäriskipuskuriasetus.

Tanskassa on vahvistettu kasvurahoitusta yhdistämällä kolme valtion rahastoa Tanskan vienti- ja investointirahasto EIFO:ksi vuonna 2023. EIFO myöntää pk-yrityksille lainoja ja takauksia sekä tekee suoria sijoituksia. Vastaavasti Ruotsissa valtio-omisteinen Almi täydentää pk-rahoitusmarkkinaa myöntämällä lainoja ja riskipääomaa yritysten kasvuun.

Myös Suomessa on pyritty vahvistamaan kasvurahoitusta kehittämällä pääomasijoitusmarkkinoita julkisten toimijoiden kautta. Tämä on tarkoittanut esimerkiksi valtion pääomasijoitusyhtiö Tesin roolin vahvistamista markkinaehtoisena vähemmistösijoittajana. Vuoden 2025 alkupuoliskolla julkinen sektori vastasi 40 prosentista suomalaisten alkuvaiheen Venture Capital -rahastojen varainkeruusta, mikä kuvastaa yksityisen rahoituksen rajallista saatavuutta ja tarvetta sen vahvistamiseksi.⁸

Kotimaista omistajuutta tulee vahvistaa

Suomessa työnantajayritysten lukumäärä on dramaattisesti vähentynyt ja normaalisuhdanteissa elinkelpoisia yrityksiä on joutunut lopettamaan toimintansa yrittäjän eläköityessä. EK:n Tilastokeskuksen tietoihin pohjautuvan työnantajayrityskatsauksen mukaan työllistävien yritysten lukumäärä on pudonnut kymmenessä vuodessa noin 91 000 yrityksestä 76 400 työnantajaan.

Epäonnistuneet omistajanvaihdokset ovat yksi merkittävimmistä juurisista työnantajayrityskadon taustalla. Yleisimpänä haasteena omistajanvaihdoksissa korostuu sopivan jatkajan löytäminen, mutta varsinkin yrityskoon kasvaessa rahoitukseen liittyvät haasteet yleistyvät myös voimakkaasti. Kyse on työllisyyden ja kansantalouden näkökulmasta merkittävästä haasteesta, sillä EK:n yrityskyselyyn perustuvan arvion mukaan omistajanvaihdos on jo tällä hetkellä ajankohtainen 15 000 työnantajayritykselle, joissa on vähintään 110 000 työpaikkaa.⁹

Rahoitushaasteiden rinnalla myös verotuskysymykset korostuvat varsinkin perheyrityksissä, joita on noin 70 prosenttia kaikista työnantajayrityksistä. Perheyritysten kasvuedellytykset ovat Suomen taloudelle merkittäviä, sillä ne työllistävät Suomessa yli 500 000 ihmistä.¹⁰ Yli 50 henkeä työllistävissä suomalaisissa perheyrityksissä on noin 1,5 miljardia euroa sidottuna tulevien perintö- ja lahjaverojen maksuun.¹¹ Summa nousee 5 miljardiin euroon, kun mukaan lasketaan 10–49 henkeä työllistävät yritykset. Perheyritysten liiton

⁷ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/a53e5bbe-0433-47c4-81dd-42036ec5753c>

⁸ <https://paaomasijoittajat.fi/ajankohtaista/tiedotteet/30903/suomalaiset-startupit-ennatystahdissa-rahoitusta-jo-yli-15-miljardia-euroa-tana-vuonna/>

⁹ <https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/yrityskysely-pk-yritykset-ennakoivat-kasvua-ensi-vuodelle/>

¹⁰ <https://perheyritys.fi/tietoa-meista/ukk>

¹¹ <https://perheyritys.fi/uitishuone/uutiset/perheyritysten-liiton-selvitys-perinto-ja-lahjaveroihin-varautuminen-aiheuttaa-miljardien-investointivajeen-perheyrityksissa>

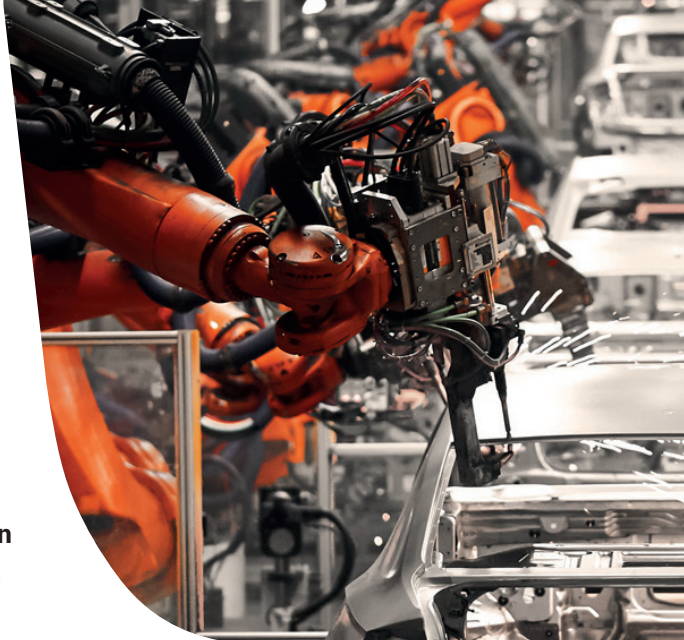
(2025) kyselyn mukaan varautuminen sukupolvenvaihdosverojen maksuun lykkää tai estää investointeja jopa 70 prosentissa yrityksistä.

Ruotsi luopui perintö- ja lahjaverosta vuonna 2005, mikä on ollut tärkeässä roolissa pääomamarkkinoiden kehittämisessä ja vahvistamisessa.¹² Ruotsissa vastaavat varat voidaan käyttää kasvuinvestointeihin ja liiketoiminnan uudistamiseen, mikä asettaa suomalaisten yritysten kilpailukyvyn heikompaan asemaan. Lahja- ja perintöveron poistaminen lisäisi kasvuinvestointien todennäköisyyttä ja vahvistaisi kotimaista pääomaa sekä kasvuyrittäjyyttä Suomessa.

¹² <https://www.government.se/information-material/2025/04/swedens-capital-markets-journey/>

3 T&K-tulosten kaupallistaminen kasvun kärkeen

Suomen tuottavuuden, viennin ja talouskasvun vahvistaminen edellyttää, että tutkimus- ja kehitystoiminta (T&K) sekä innovaatiotoiminta (I) muodostavat saumattoman kokonaisuuden. Suomessa on vahvaa T&K-osaamista, mutta globaalissa kilpailussa tämä ei yksinään riitä. Suomen tulee panostaa vahvemmin kaupallistamisvaiheeseen (I), jotta T&K-tuloksia saadaan vietyä markkinoille. Tässä Ruotsi ja Tanska ovat Suomea selvästi edellä.

Tuottavuuden kehitys tarvitsee kasvuloikan

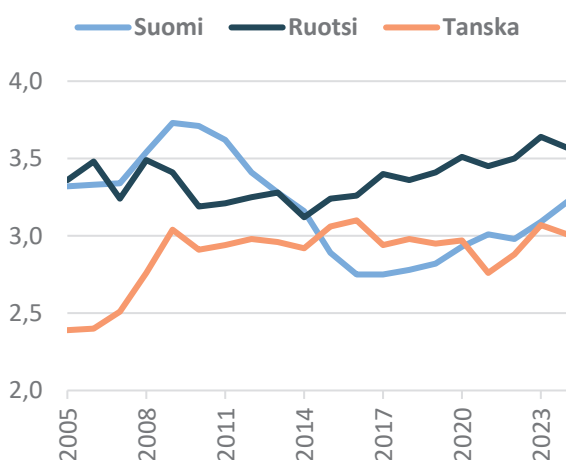
Suomen T&K-menojen yli 3 prosentin osuus BKT:stä on kansainvälisesti korkea, mutta se ei näytä realisoituvan tuottavuuden kehitykseen. Ruotsissa T&K-toiminta on johtanut kaupallisiin innovaatioihin ja jopa 17-kertaiseen tuottavuushyötyyn verrattuna Suomeen, jossa vaikutus on jäänyt lähelle nollaa.¹³

Heikompi tuottavuuskehitys heijastuu myös kasvualojen syntymiseen ja vientiin, joka on jäänyt pohjoismaisista verrokeista jälkeen. Suomessa noin 60 prosenttia viennistä koostuu raaka-aineista ja välituotteista, kun Ruotsissa vastaava osuus on noin 50 prosenttia ja Tanskassa 40 prosenttia.¹⁴

Suomen heikko tuottavuuden kehitys on yksi keskeisistä syistä talouskasvun pysähtymiseen. Suomen huippututkimuksen ja teknologiaosaamisen potentiaali on tuotteistettava tehokkaammin, jotta tuottavuutta ja talouskasvua vauhdittavia innovaatioita syntyisi nykyistä enemmän.

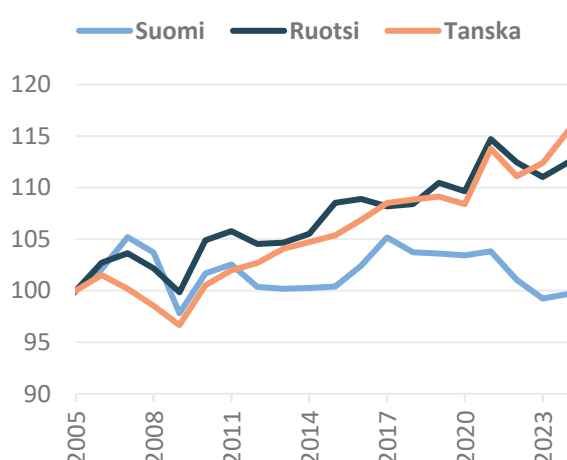
Kuvio 3 – Suomen tuottavuus ei ole kasvanut vahvoista T&K-panostuksista huolimatta

T&K-menojen osuus BKT:stä, %

Lähde: Eurostat, EK

Työn tuottavuus henkeä kohden, indeksi, 2005=100

Lähde: EK, Eurostat, Macrobond

¹³ <https://www.etla.fi/julkaisut/muistiut/milta-suomen-aineeton-paamakanta-nayttaa-ruotsiin-ja-saksaan-verrattuna/>

¹⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/en/>

Vahvistetaan innovaatioiden edellytyksiä

McKinseyn analyysin (2025) mukaan suomalaisten suuryritysten keskimääräiset T&K-investoinnit liikevaihdosta ovat kolme kertaa globaalia verrokkiryhmää pienemmät, kun Nokian 70 prosentin osuus yrityssektorin T&K-lasketaan pois.¹⁵ Analyysin mukaan matalammat T&K- ja muut kasvuinvestoinnit ovat keskeinen tekijä selittämään suomalaisyritysten heikompaa kasvua.

Euroopan innovaatiovertailu (2025) listaa yrityksille kohdistuvan matalan julkisen T&K-tuen yhdeksi Suomen innovaatiokyvyn heikkouksista.¹⁶ Vuonna 2023 julkinen suora T&K-rahoitus ja verokannustimet kattoivat Suomessa 3,5 prosenttia yritysten T&K-menoista. EU-maissa vastaava osuus oli keskimäärin 13,1 prosenttia, eli lähes kolminkertainen Suomen tasoon verrattuna.¹⁷ Myös Ruotsin 6,2 prosentin ja Tanskan 5,5 prosentin osuudet ovat Suomea korkeampia.

Luvut nostavat esiin kysymyksen Suomen nykyisten kannustimien riittävydestä ja niiden vahvistamisen tarpeesta. Tilannetta heikentää Business Finlandin innovaatorahoitukseen kohdistuvat leikkaukset noin 76 miljoonasta eurosta 26 miljoonaan euroon vuosina 2024–2026. Suomen suunta kasvua synnyttävässä innovaatorahoituksessa on väärä ja korvamerkityn innovaatorahoituksen määrää tulisi lisätä.

Yhtenä ratkaisuna haasteeseen on T&K-toiminnan määritelmän laajentaminen TKI-toimintaan, mikä vapauttaisi varoja kaupallistamisvaiheen rahoitukseen. Business Finland on tuonut esiin mahdollisuuden sisällyttää innovaatorahoitusta jatkossa aiempaa paremmin osaksi T&K-hankkeiden kuluja. Tämä mahdollisuus rajautuu kuitenkin mukanaoloon aktiivisessa Business Finlandin rahoittamassa T&K-hankkeessa.

Parempi tuottavuuden ja yritysten kasvu vaatii vahvempia kannustimia yritysten T&K-toimintaan ja niiden tulosten kaupallistamiseen (I). Suomalaisyritysten kasvun pullonkaulat liittyvät erityisesti innovaatioiden markkinoille viemiseen, joka edellyttää vahvempia panostuksia innovaatorahoitukseen ja osaamisen kehittämiseen. Pohjoismaisissa verrokeissa taloudelliset resurssit, brändäys ja myyntiosaaminen ovat merkittäviä vahvuuksia. Ne auttavat yrityksiä luomaan jalansijaa uusille tuotteille ja palveluille kansainvälisillä markkinoilla.

Esimerkkejä Pohjoismaiden TKI-kannusteista

Ruotsi		
T&K-verovähennys ¹⁸	Työnantaja voi alentaa sosiaaliturvamaksuja (verovähennys) noin 20 prosenttia kaupallisissa T&K-tehtävissä työskentelevien työntekijöiden palkoista.	Verohyvitys on 5000 euroa kuukaudessa tienaaavalle työntekijälle vuodessa 11 760 euroa ja viidessä vuodessa 58 800 euroa.
Vinnovan avustukset ¹⁹	Avustukset 17 eri teemakohtaisen ohjelman kautta yritysten T&K- ja kaupallistamisvaiheen hankkeisiin.	
Almin lainat ja VC-sijoitukset ²⁰	Alkuvaiheen innovaatiohankkeisiin tarkoitetut innovaatiolainat, jotka ovat tyypillisesti vähintään 30 000 euroa ja korkeintaan 50 % arvioiduista projektikustannuksista. Lisäksi pk-yritysten kestävien hankkeiden kaupallistamiseen ja skaalaamiseen tarkoitetut kasvulainat, jotka ovat tyypillisesti 30–50 % tarvittavasta pääomasta ja korkeintaan noin miljoona euroa. Lisäksi suorat sijoitukset (300 yritystä) yritysten kasvun mahdollistamiseksi pääasiassa teknologia, life science, teollisuus ja cleantech toimialoille.	

¹⁵ <https://www.mckinsey.com/capabilities/strategy-and-corporate-finance/our-insights/seizing-finlands-growth-opportunity#/>

¹⁶ https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2025/ec_rtd_eis-country-profile-fi.pdf

¹⁷ <https://www.oecd.org/en/topics/r&d-tax-incentives.html>

¹⁸ <https://www.business-sweden.com/contentassets/41249a64a04e4309b7637b00c526eef8/incentives-guide.pdf>

¹⁹ <https://www.vinnova.se/en/m/strategic-innovation-programmes/>

²⁰ <https://www.almi.se/en/loan/>

Tanska

T&K-verokannustin (R&D tax deduction, 2018–) ^{21 22}	Mahdollistaa 110 % supervähennyksen yritysten T&K-kustannuksista (perustutkimus, soveltava tutkimus ja kehitystyö) ilman euromääristä ylärajaa.	Supervähennys oli 108 % vuosina 2023–2025, 110 % vuonna 2026, 116 % vuonna 2027 ja 120 % vuodesta 2028 alkaen.
T&K-verohyvitys (R&D tax credit scheme, 2012–)	Mahdollistaa käteispalautuksen (verohyvityksen) tappiota tekeville yrityksille T&K-kustannusten tappiollisesta verotusarvosta. Verohyvitys on 22 % korkeintaan 25 miljoonan DKK (noin 3,3 milj. EUR) T&K-kustannuksista eli 5,5 miljoonaa DKK (noin 0,7 miljoonaa EUR).	Tanskan Yrittäjyysohjelman 2024 aloitteen mukaisesti verohyvityksen enimmäismäärä nostetaan 35 miljoonaa DKK asti vuodessa. Aloite astuu voimaan vuoden 2027 alussa, jonka lisäksi selvitetään nykyisen t&K-määritelmän tarkoituksenmukaisuutta.
Aineettoman pääoman verokannustin (1991–2024) ²³	Mahdollisti koko hankintamenon vähentämisen (nopeutettu poisto) hankintavuonna (vs. jaksoitettu tasapoisto), esim. ohjelmistojen ja patenttien osalta, parantaen lyhyen aikavälin maksuvalmiutta ja tarjoten tehokkaan verokannustimen tanskalaisten yritysten teknologia- ja innovaatiopanostuksiin.	
Tanskan innovaatio-rahaston avustukset ²⁴	Avustukset seitsemän eri ohjelman kautta, jotka jakautuvat startupeille, pk-yrityksille sekä kumppanuuksiin esim. yliopistojen ja yritysten välille.	Esimerkiksi pk-yrityksille tarkoitettu Innobooster myöntää avustuksia 35 % tai 5 miljoonaa DKK (noin 650 000 EUR) asti kehitysprojektiin liittyviin työtunteihin ja kuluihin.
Tanskan vienti- ja investointirahasto EIFO:n lainat ja takaukset	Suorat lainat ja takaukset alkuvaiheen tai pidemmällä kasvussa olevien yritysten kehitys- ja kasvuhankkeisiin. Lisäksi suorat sijoitukset yrityksiin, joilla on markkinavalmiit tuotteet kaupallistettavaksi.	

Suomi

T&K-yhdistelmä-vähennys (laaja T&K-vero kannuste) ²⁵	Yleisen lisävähennyksen (verokannuste) verovuosi-kohtainen enimmäismäärä on 500 000 EUR. Vähennys pienentää maksettavan veron määrää lähtökohtaisesti yhteisöverokannan mukaisen 20 % vähennyksen määrästä, eli korkeintaan 100 000 EUR.	Verokannuste sisältää myös ylimääräisen lisävähennyksen, mikäli T&K-menot kasvavat seuraavana vuonna. T&K-yhdistelmä vähennyksen haasteena on ollut sen matala yläraja, vähäinen käyttö, monimutkaiseksi koettu rakenne sekä viranomaisten erilaiset tulkinnat huojennus-kelpoisista menoista. ²⁶
Business Finlandin avustukset	Avustukset (ja lainat) yritysten T&K-toimintaan.	
Muu julkinen tuki	TKI-toimintaan sovellettavat ELY-keskusten avustukset, Finnveran lainat ja takaukset sekä Tesin suorat ja rahastosijoitukset.	

²¹ <https://taxsummaries.pwc.com/denmark/corporate/tax-credits-and-incentives>

²² https://www.ey.com/content/dam/ey-unified-site/ey-com/en-id/technical/tax_law_guides/documents/ey-en-gl-r-and-d-guide-09-2024.pdf

²³ <https://kpmg.com/kpmg-us/content/dam/kpmg/taxnewsflash/pdf/2024/11/tnf-denmark-nov14-2024.pdf>

²⁴ <https://innovationsfonden.dk/en/programmes>

²⁵ <https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/yritys-muista-hakea-tk-yhdistelmavahennysta/>

²⁶ <https://www.hs.fi/talous/art-2000011174298.html>

4 Aineeton pääoma arvonluonnin ajuriksi

Aineettomat tekijät, kuten osaaminen, teknologia ja brändi, ovat yritysten tuottavuuden ja kilpailukyvyn keskeisimpiä ajureita. Ne ovat merkittäviä tuotteiden ja palveluiden kaupallistamisen, kansainvälistymisen sekä arvonluonnin vahvistamisessa. Suomen talouskasvun vauhdittaminen edellyttää aineettoman pääoman tehokkaampaa hyödyntämistä Ruotsin ja Tanskan tavoin.

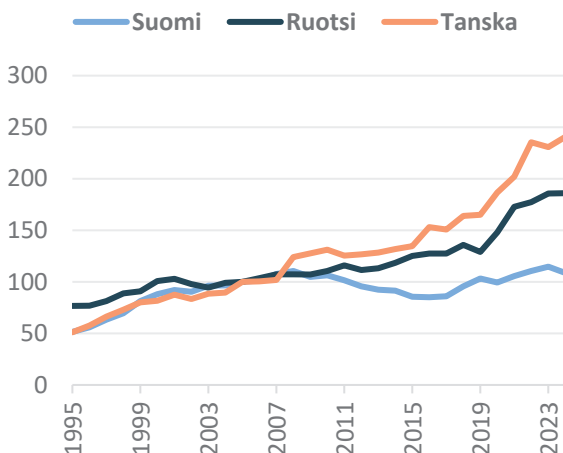
Pohjoismaiset verrokit edellä aineettomassa arvonluonnissa

Aineettomat investoinnit ovat kasvaneet globaalisti jopa 140 prosenttia, kun aineellisten investointien kasvu on ollut vain 30 prosenttia vuosina 1995–2024.²⁷ Yritysten liiketoiminnan arvonluonti perustuu yhä enemmän aineettomaan pääomaan, esimerkiksi datan, T&K:n, brändäyksen, asiakassuhteiden sekä kasvuhakuisen yrityskulttuurin myötä.²⁸ Uudistuminen ja kasvu vaatii kuitenkin sekä aineellisia että aineettomia investointeja, joiden yhdistämisessä Ruotsi ja Tanska ovat onnistuneet erityisen hyvin.²⁹

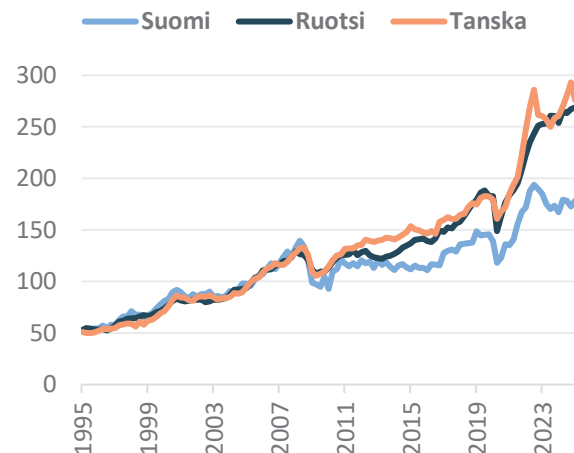
Ruotsi ja Tanska ovat investoineet Suomea enemmän aineettomaan pääomaan, mikä heijastuu uusien kasvualojen syntymiseen, vientiin ja yritysten arvonluontiin. Vuonna 2024 Tanskan 15 suurimman pörssilistatun yrityksen aineettoman pääoman osuus yritysarvosta oli 87 prosenttia, mikä on maailman kolmanneksi korkein. Ruotsi sijoittui yhdeksänneksi 78 prosentin osuudella, kun taas Suomi jäi 18. sijalle 67 prosenttiin.³⁰ Erot näkyvät myös yritysten markkina-arvoissa: suuret listayhtiöt ovat Ruotsissa keskimäärin lähes neljä miljardia euroa ja Tanskassa viisi miljardia euroa (miljardi euroa ilman Novo Nordiskia) arvokkaampia.

Kuvio 4 – Ruotsi ja Tanska ovat investoineet vahvemmin aineettomaan pääomaan

Aineettomat investoinnit, volyyymi-indeksi (2005=100)

Kokonaisvienti käyvin hinnoin (2005=100)

Lähde: Macrobond, Eurostat, EK

²⁷ https://www.wipo.int/web-publications/world-intangible-investment-highlights-2025/assets/76423/RN2025-8EN_WIIH_WEB.pdf

²⁸ <https://www.sitra.fi/julkaisut/aineeton-talous/>

²⁹ <https://www.eurojatalous.fi/fi/2021/5/suomen-uuden-pitkan-aikavalin-ennusteen-mukaan-kasvu-nayttaa-entista-vaisummalta/>

³⁰ <https://www.wipo.int/en/web/global-innovation-index/w/blogs/2025/the-value-of-intangible-assets-of-corporations>

Ruotsin ja Tanskan pörssiyritykset ovat Suomea arvokkaampia

Pörssi	Lista	Yhteenlaskettu markkina-arvo (miljardia €)	Yritykset	Yritysten keskimääräinen markkina-arvo (miljardia €)
Nasdaq Helsinki	Large Cap	336	37	9,1
Nasdaq Stockholm	Large Cap	1922	150	12,8
Nasdaq Copenhagen	Large Cap	635 (459)	45 (44)	14,1 (Ilman Novo Nordiskia 10,4)

Lähde: Markkina-arvot; Nordnet (12/2025).
Huomio: Kaksoislistaukset voivat vaikuttaa vertailtavuuteen. Valuuttakurssit SEK/EUR=0,091, DKK/EUR=0,13.

Suomi tarvitsee uusia kasvualoja

Maailma elää neljännessä teollisessa vallankumouksessa, jossa tekoäly, automaatio ja muut kehittyneet teknologiat yhdistävät digitalisaation ja teollisuuden uudella tavalla. Suomessa on vahvaa teknologia- ja teollisuusosaamista, mikä avaa murroksessa suuria mahdollisuuksia yritysten tuottavuudelle, uudistumiselle ja kasvulle.

Aineettomat investoinnit ovat avain näiden mahdollisuuksien hyödyntämiseen, sillä ne vahvistavat organisaatioiden luovuutta, kykyä omaksua uusia teknologioita sekä kaupallistaa ja skaalata uusia innovaatioita sekä jo olemassa olevia ratkaisuja. Ne luovat perustan korkean jalostusarvon tuotteille ja palveluille, joista asiakkaat ovat valmiita maksamaan enemmän. Tätä korkean osaamisen syntymistä ja vientiä Suomen talouskasvu kaipaa kipeästi lisää. Suomen vienti nojaa edelleen matalamman jalostusarvon raaka-aineisiin ja välituotteisiin, joiden kysyntä maailmalla on heikompaa.

Ruotsin menestys puolestaan rakentuu useiden korkeamman jalostusarvon toimialojen ympärille, jotka vaativat korkeaa osaamista. Esimerkiksi lääketeollisuus on ollut tärkeä kasvun vauhdittaja niin Ruotsissa kuin Tanskassakin. Vuonna 2024 lääkeyritysten T&K-investoinnit olivat Suomessa noin 230 miljoonaa euroa, kun ne olivat vuonna 2022 Ruotsissa 1,1 miljardia euroa ja Tanskassa 1,5 miljardia euroa.³¹ Vahvojen aineettomien investointien lisäksi verrokkimailla on päivitetty Life Science -strategiat, jotka ohjaavat alan kehitystä ja tukevat vientiä.^{32 33}

Korkeamman jalostusarvon tavaraviennin lisäksi Suomen tulisi kasvattaa palveluviennin osuutta, joka jää yhä muita Pohjoismaita pienemmäksi. Vuonna 2024 palveluiden osuus viennistä oli Suomessa 33 prosenttia, kun Ruotsissa se oli 38 prosenttia ja Tanskassa 42 prosenttia. Suomen palveluviennin kasvu on ollut pohjoismaisten verrokkien tasoa ja kehittynyt selvästi tavaravientiä vahvemmin. Kasvua on vetänyt erityisesti vahva ICT-sektori, mutta aineettoman viennin potentiaalia tulisi hyödyntää Suomessa myös tätä laajemmin.

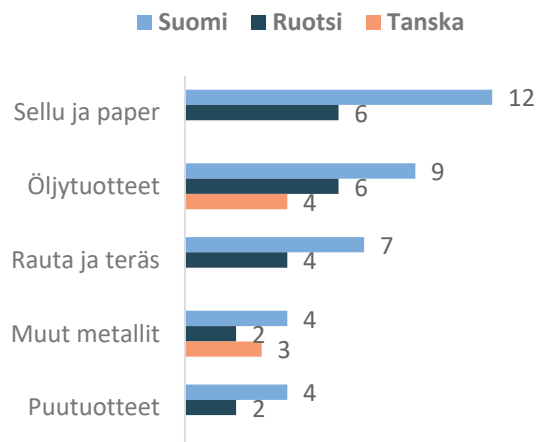
Viimeisen vuoden aikana muotoillut Suomen elinkeinopolitiikan strategiset linjaukset tukevat Suomen haasteisiin tarttumista. Esimerkiksi viennin arvonlisän kasvattaminen on huomioitu kärkitavoitteena tuoreessa teollisuuspoliittisessa strategiassa ja palveluviennin vauhdittaminen on yksi vienninedistämistä vauhdittamaan pyrkivän Team Finland -strategian painopisteistä. Tätä työtä on välttämätöntä vahvistaa edelleen, hyödyntäen esimerkkejä Ruotsin ja Tanskan keskeisimmistä kasvutoimista.

³¹ <https://www.hs.fi/talous/art-2000011110100.html>
³² <https://www.em.dk/aktuelt/nyheder/2024/okt/ny-strategi-skal-fordoble-dansk-life-science-eksport-til-350-milliarder->
³³ https://www.regeringen.se/regeringens-politik/nationell-strategi-for-life-science/Life_science_strategin_omrade_atta/

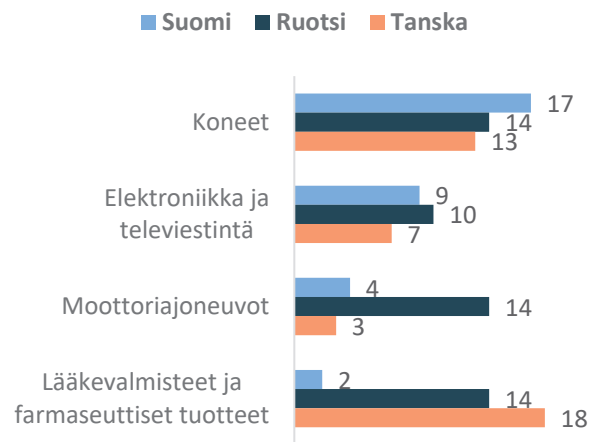
Kuvio 5 – Ruotsin ja Tanskan tavaravienti keskittyy korkeampaan jalostusarvoon

Pohjoismaiden tavaravienti valikoiduin luokittain, %, 2023

(Matalamman jalostusarvon vienti)

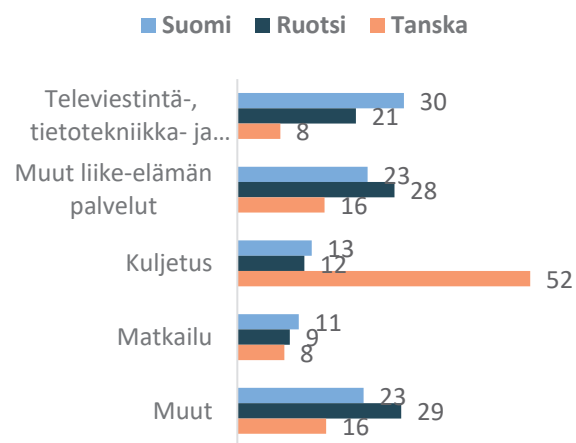
(Korkeamman jalostusarvon vienti)

Lähde: Tulli, Business Sweden, Statbank, EK

Kuvio 6 – ICT-sektori on ollut Suomen palveluviennin kivijalka

Pohjoismaiden palveluvienti, %, 2023

Lähde: Tilastokeskus, SCB, Statbank

5 Yritysten kansainvälistyminen pohjoismaiselle tasolle

Suomi elää viennistä, mutta ei ole onnistunut vastaamaan kansainvälisten markkinoiden kysyntään Ruotsin ja Tanskan tapaan. Team Finland -palveluiden uudistuksessa on syytä ottaa oppia viennissään menestyneiden naapurimaiden parhaista käytännöistä ja työkaluista. Uudistus on tärkeää saada maaliin ripeästi, sillä Suomi voi saada lähivuosina tuhansia uusia vientiyrityksiä.

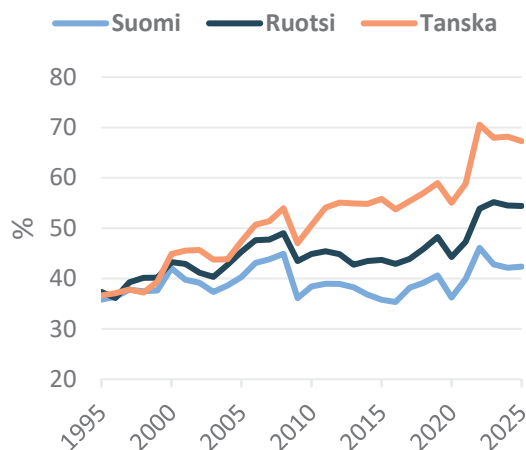

Kasvu vaatii onnistumista kansainvälisiltä markkinoilta

Vienti on Suomelle elinehto talouskasvun, julkisen talouden rahoituksen ja kansantalouden hyvinvoinnin osalta. Se kattaa kokonaisverokertymästä noin kolmanneksen ja työllisyydestä noin 40 prosenttia.³⁴ Viennin suhde BKT:hen on 42 prosenttia, mikä on pohjoismaisessa vertailussa hätkähdyttävän alhainen: Tanskassa osuus on 68 prosenttia ja Ruotsissa 54 prosenttia. Finnveran arvion mukaan Suomella olisi potentiaalia kasvattaa viennin BKT-osuutta jopa 15 prosenttiyksikköä.³⁵

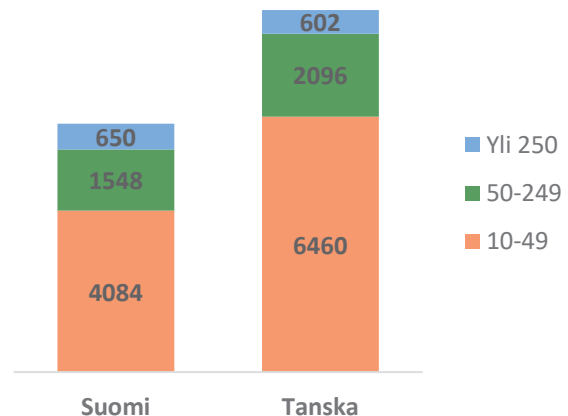
Kuvio 7 – Suomen vienti on potentiaalinsa alapuolella

Viennin suhde BKT:hen (tavarat ja palvelut)

Lähde: EK, DG ECFIN, Macrobond

Vientiyritysten määrä valituin kokoluokittain, 2024

Lähde: OECD, EK

Suomen viennin heikkoutena on sen kapeat hartiat, sillä vain noin sata yritystä tuottaa 66 prosenttia viennistä. Pk-sektorin vientiyrityksissä ero Tanskaan on merkittävä: Suomessa 10–249 henkeä työllistäviä vientiyrityksiä on 5600, kun Tanskassa niitä on yli 8500.³⁶ Tullin mukaan Suomessa pk-yritysten osuus tavaraviennin arvosta oli vain 13 prosenttia vuonna 2024. Suomi tarvitsisi selvästi lisää vientiä harjoittavia pk-yrityksiä, mikä tukisi vienninkehitystä, uusien työpaikkojen syntymistä sekä talouskasvua.

³⁴ <https://teknologiateollisuus.fi/uusi-selvitys-vientiteollisuus-tuo-puolet-suomen-hyvinvoinnista/>. Huomio: vuoden 2021 tilastot

³⁵ https://www.finnvera.fi/sites/finnvera.fi/files/2023-11/Finnvera_Viennin_arvonlis%C3%A4analyysi_marraskuu_2023.pdf

³⁶ <https://www.oecd.org/en/data/indicators/exports-by-business-size.html>

Vientimarkkinoiden ikkuna on nyt auki

Suomessa toimii noin 22 000 vientiä tai muuta ulkomaankauppaa tekevää työnantajayritystä. Tilanne voi kuitenkin muuttua merkittävästikin: EK:n vuoden 2025 yrityskyselyn mukaan 7 000 kotimarkkinayritystä harkitsee ensiaskeleita ulkomaankauppaan, kun vuotta aiemmin vastaava luku oli 4 000.³⁷ Käsillä on mahdollisuus saada vauhditettua maailmalle kokonainen uusi vientiyritysten aalto.

Maailmanpolitiikan epävarmuudet vaikeuttavat kansainvälistä liiketoimintaa, mutta samaan aikaan suomalaisosaamiselle on avautumassa merkittäviä kasvumahdollisuuksia esimerkiksi:

- **Ukrainan jälleenrakennuksessa**
- **Strategisissa kumppanuuksissa**
- **Euroopan puolustuksen ylösajossa**
- **Digitalisaatiossa ja energiamurroksessa**
- **Saksan infrastruktuuri-investoinneissa**
- **EU:n uusista vapaakauppasopimuksista (esim. Mercosur, Intia ja Indonesian -markkinat)**
- **EU:n sisämarkkinoilla kaupanesteiden vähentämisen seurauksena**

Uusien kasvumahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen edellyttää kuitenkin konkreettisia työkaluja suomalaisyritysten vienti- ja kansainvälistymisvalmiuksien vahvistamiseksi. Suomalaisyrittäjillä on lisäksi runsaasti jo olemassa olevia tuotteita, palveluja sekä osaamista, joilla laajentaa vientiä ja kansainvälistymistä nopeastikin.

Käyttöön otetaan Pohjoismaiden parhaat vienninedistämiskeinot

Monille pk-yrityksille viennin ja kansainvälistymisen suurin haaste on alkuvaiheen liikkeellelähtö. Tämän kynnyksen madaltamiseksi on tärkeää vahvistaa pk-yrityksille suunnattuja julkisia kansainvälistymisen konkreettisia tukipalveluja, kuten kansainvälistymisstrategian, markkinakartoitusten, kumppanihaun sekä verkostoitumismahdollisuuksien osalta.

Pohjoismaisilla verrokeilla on käytössä maksullisia vienninedistämisen lisäpalveluita. Nämä käsittävät konkreettisia markkinoille menon ensivaiheen työkaluja, joita Suomessakin on aikoinaan tarjottu Finpron toimesta. Tanskassa ne ovat vuosittain jopa 3000 yrityksen käytössä ja Ruotsissa niillä katetaan yli 40 prosenttia toiminnan rahoituksesta.^{38 39} Kustannustehokkaiden palveluiden hyödyt heijastuvat Ruotsin ja Tanskan vienninkehitykseen, jota Suomen tulisi kuroa ripeästi kiinni.

Suomessa on viime vuosina pitäyditty ainoastaan maksuttomissa peruspalveluissa. Tämä rajoittaa Suomen mahdollisuuksia tarjota yrityksille konkreettisia yrityskohtaisia ensivaiheen markkinoille menopalveluita. Ennen Business Finlandin syntymistä lisämaksullisilla palveluilla rahoitettiin suurilta osin Finpron toimintaa, mikä tarjosi mahdollisuuden paitsi merkittävimpiin henkilöresursseihin, myös laajempiin ja konkreettisempiin tukipalveluihin.

EK:n syksyllä 2025 käynnistämä Pro Ukraina -hanke toimii pilottiesimerkkinä maksullisten vienninedistämisen lisäpalveluiden mallista. Se tarjoaa asiantuntijaneuvontaa Suomessa, kohtuuhintaisia yrityskohtaisia markkinakartoituksia sekä kumppanihakua paikan päällä Kiovassa tuotettuina, jossa yrityksiä palvelee EK:n ja EastChamin yhteinen toimisto. Hankkeen tavoitteena on saada yli 200 suomalaista yritystä mukaan Ukrainan jälleenrakennukseen seuraavan kahden vuoden aikana.

³⁷ <https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/ekn-yrityskysely-suomessa-on-11-000-kasvuyritysta-ja-22-000-vientiyritysta-pk-sektorilla-nahdaan-jo-valoa/>

³⁸ <https://thetradecouncil.dk/en/about-us>

³⁹ <https://www.business-sweden.com/contentassets/180160bcb5664bd2b86b90ade5c5f5ab/annual-report-and-sustainability-report-2022.pdf>

Esimerkkejä Pohjoismaiden maksullisista vienninedistämisen lisäpalveluista

Ruotsi: Business Sweden ⁴⁰		
Market expansion	Laajentuminen uusille markkinoille ja viennin kasvattaminen	Prioriteettimarkkinoiden identifiointi, alkuvaiheen markkinakartoitukset, kansainvälistymisstrategian kehittäminen sekä tuotteiden kaupallistamissuunnitelmat uudella markkinalla.
Business to Government (B2G)	Laajentuminen uusille markkinoille ja viennin kasvattaminen julkisen sektorin asiakkuuksissa	Kansainvälistymisstrategian kehittäminen B2G-kaupassa, lainsäädännöllisten esteiden ratkaiseminen sekä tukeminen tarjoustun tekemisessä ja täyttämässä.
Sales Acceleration	Myyntistrategian toteuttaminen ja kasvupotentiaalin maksimointi priorisoiduilla kansainvälisillä markkinoilla	Uusien asiakkaiden tai asiakassegmenttien määrittely, kansainvälisen kasvustrategian räätälöinti sekä tukeminen paikallisen myyntitiimin johtamisessa.

Tanska: Trade Council ⁴¹		
Export NOW	Pk-yritysten laajentuminen uusille markkinoille ja viennin kasvattaminen	Arvolupauksen kehittäminen, kohdemarkkinavierailu, paikallisiin päätöksentekijöihin verkostoituminen sekä jatkotoimenpiteistä ja tarjousprosessin etenemisestä sopiminen. Pk-yrityksillä on mahdollisuus saada 50 %:n tuki ohjelmaan osallistumisen tuntimaksuista (20–50 tuntia).
Strategic Business Alliance (SBA)	Pk-yritysten viennin kasvattaminen kokoamalla tanskalaisia pk-yrityksiä yhteen mittakaavaetujen hyödyntämiseksi ja vientitarjoaman kehittämiseksi	Markkinakartoitukset, vientimahdollisuuksien tunnistaminen, myynninedistäminen, brändäys ja ratkaisujen näkyvyyden lisääminen, verkostoituminen keskeisten toimijoiden ja asiantuntijoiden kanssa sekä räätälöity neuvonta kansainvälistymiseen, innovaatioihin ja viennin rahoitukseen liittyen. Pk-yrityksillä on mahdollisuus saada 50 %:n tuki ohjelmaan osallistumisen tuntimaksuista.
Scope Your Business Model (SBM)	Pk-yritysten viennin kasvattaminen kehittämällä yrityksen liiketoimintamallia valitulle kohdemarkkinalle sopivaksi	Markkinakartoitukset, vientimahdollisuuksien tunnistaminen, liiketoimintamallin kehittäminen kohdemarkkinalle sekä pitkäjänteisen yhteistyön perustaminen Trade Councilin kanssa. Ohjelmaan valitut yritykset saavat 30 tuntia räätälöityä neuvontaa, josta 75 % katetaan avustuksella.

⁴⁰ <https://www.business-sweden.com/expand-globally/>

⁴¹ <https://thetradecouncil.dk/en/services/export>

6 Investointien houkuttelusta kasvukäänteen valttikortti

Kilpailu uuden aikakauden investoinneista ja arvoketjuista on käynnissä. Suomen vahvuudet puhtaassa teollisuudessa, digitalisaatiossa ja vakaana yhteiskuntana ovat nyt arvokkaampia kuin koskaan ja niitä on syytä vaalia. Kova pohjoismainen kilpailu investoinneista edellyttää toimintaympäristön vahvistamista edelleen, niin palvelusektorin kuin teollisuudenkin osalta. Siinä onnistuminen avaisi hanoja kotimarkkinoiden kasvun ohella myös viennin vahvistumiselle eri toimialoilla. Ulkomaisten investointien tuloksena syntyy usein työtä myös laajoille pk-yritysverkostoille.

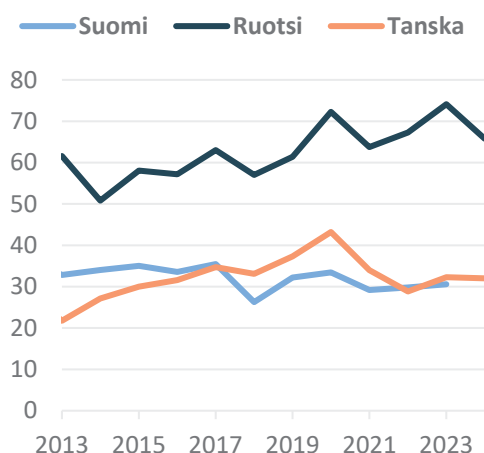

Suomi tarvitsee lisää ulkomaisia investointeja

Ulkomaiset investoinnit ovat taloudelle välttämätön sytyke: ne tuovat työpaikkoja, pääomia, teknologiaa ja osaamista. Nämä tekijät puolestaan parantavat tuottavuutta, kotimaista kysyntää sekä viennin edellytyksiä. Suomeen suuntautuvien ulkomaisten sijoitusten osuus BKT:sta on 30 prosenttia, kun Ruotsissa se on jopa 70 prosenttia. Ruotsin ulkomaisista sijoituksista palvelusektorin osuus on yli 70 prosenttia, joka ajaa merkittävästi niiden kasvua.⁴² Palveluinvestointien rinnalla merkittävää nostetta tuovat myös vihreän siirtymän investoinnit, joita pelkästään Pohjois-Ruotsissa on yli 100 miljardin euron edestä.

Kuvio 8 – Ruotsi houkuttelee ulkomaisia investointeja ylivoimaisella tavalla

Ulkomaisten suorien sijoitusten kanta BKT:sta, %

Lähde: Macrobond, EK

⁴² <https://www.business-sweden.com/contentassets/5c6bbefe2152473e9d2f44c8d1465c41/fdi-2024-en.pdf>

Länsinaapurin vahva kilpailukyky ei ole sattumaa, vaan seurausta pitkäjänteisestä investointimyönteisestä politiikasta. PwC:n houkuttelevuus indeksissä (2023) Ruotsi näyttäytyy yrityksille Euroopan 2. vetovoimaisena maana, kun Tanska yltää 5. ja Suomi 8. sijalle.⁴³ Ruotsin menestystä selittävät muun muassa houkutteleva investointiympäristö, sekä kestävyys edelläkävijyys. Analyysin mukaan Ruotsin houkuttelevuus korostuu Suomeen nähden erityisesti kilpailukykyisen vero- ja sääntely-ympäristön osalta.

Ruotsin kyky houkutella ulkomaisia investointeja, osajia ja pääomia toimii sen talouden innovaatio- ja kilpailukyvyille merkittävänä voimavarana:

- **Ruotsissa ulkomaisten yritysten osuus tavaraviennistä on yli 50 % ja yksityisen sektorin T&K-investoinneista yli 40 %.⁴⁴ Vastaavat osuudet Suomessa ovat 40 % ja 28 %, joita on varaa kasvattaa entisestään.**
- **Ulkomaiset yritykset työllistävät Suomessa noin 334 330 henkilöä, eli lähes 23 prosenttia koko yrityssektorin henkilöstöstä. Ne ovat luoneet Suomeen 109 000 uutta työpaikkaa vuosina 2010–2023, mikä korostaa niiden merkittävää taloudellista vaikutusta.⁴⁵**

Ruotsi julkaisi vuonna 2023 uuden kansallisen kasvustrategian (Strategy for Sweden's trade, investment and global competitiveness), joka yhdistää kilpailukyvyn vahvistamisen, investointien houkuttelun sekä ulkomaankaupan yhdeksi kokonaisuudeksi.⁴⁶ Sen tehtävänä on selkeyttää ja vahvistaa Ruotsin hallituksen tavoitteita kotimaan teollisuuspolitiikan, investointien edistämisen sekä viennin ja kansainvälistymisen osalta. Strategia tarjoaa myös Suomelle mielenkiintoisen viitekehyksen, joka korostaa eri politiikkalohkojen parempaa yhteensovittamista ja voi siten auttaa vahvistamaan kotimaisen investointiympäristön sekä kansainvälisen kasvun välistä synergiaa.

Pohjoismaiden investointikisa kiihtyy

Suomi on konkreettinen esimerkki siitä, miten kilpailukyvyn vahvistaminen ja kunnianhimoiset ilmastotoimet voivat kulkea käsikädessä. Tämän todistaa Suomen yli 300 miljardin euron vihreän siirtymän investointisuunnitelmat, joiden keskeisinä vetovoimatekijöinä ovat 95 prosenttisesti päästötön ja Euroopan edullisimpiin kuuluva sähköntuotanto.^{47 48}

Kotimaisten ja ulkomaisten yritysten investoinnit avaavat kasvumahdollisuuksia laajasti eri alueilla ja toimialoilla niin elintarviketeollisuudessa, rakentamisessa, kaupassa kuin palvelualoillakin. Kaikki investointisuunnitelmista eivät toteudu, mutta Suomen on kyettävä kotiuttamaan niistä mahdollisimman suuri osa.

Mitä nopeammin hankkeet etenevät suunnittelupöydältä kohti tuotantoa, sitä nopeammin niiden hyödyt realisoituvat. Tähän vaiheeseen Suomen tulisi erityisesti kohdistaa huomiota. Keskeisessä roolissa investointisuunnitelmien konkretisoitumisessa on sääntelyn ennakoitavuus ja sen sujuvoittaminen, esimerkiksi investointien luvitusprosessien ja viranomaisasioinnin osalta.

Noin puolet vihreän siirtymän hankkeista on ulkomaisia investointeja, mikä korostaa niiden houkuttelun merkitystä Suomen kasvuille. Maat käyvät kuitenkin ankaraa kilpailua investointien voittamisesta. Riskinä on, että merkittävät hankkeet valuvat naapurimaihin, kuten on jo osaltaan käynyt. Haasteita tuo myös EU:n sisäinen valtioneuvostokilpailu, joka haastaa Suomen edellytyksiä pärjätä.

⁴³ <https://www.pwc.fi/fi/julkaisut/vetovoimaindeksi-ruotsi-on-yritysten-kannalta-suomea-houkuttelevampi.html>

⁴⁴ <https://www.business-sweden.com/insights/articles/sweden-needs-foreign-investment-more-than-ever/>

⁴⁵ <https://stat.fi/julkaisu/cm0qecqsa74q107tbw5uvsx63>

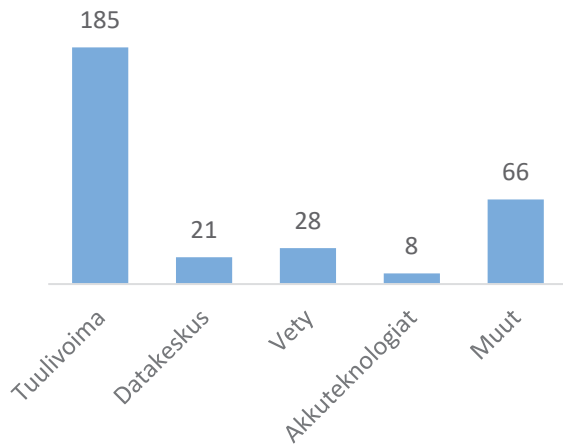
⁴⁶ <https://www.government.se/reports/2024/02/strategy-for-swedens-trade-investment-and-global-competitiveness/>

⁴⁷ <https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/ekn-dataikkuna-vihrean-siirtymän-investoinnit-etenevat-tana-vuonna-odotettuaakin-paremminkin-yli-10-miljardin-hankkeet-maaliin/>

⁴⁸ <https://ourworldindata.org/electricity-mix>

■ Kuvio 9 – Vihreän siirtymän investoinnit ovat tärkeässä roolissa Suomen talouskäänteessä

Suomen vihreän siirtymän investointisuunnitelmat, miljardia €

Lähde: EK:n vihreän siirtymän dataikkuna, 2025

Suomella on kaikki edellytykset vihreän investointiaallon kotiuttamiseen, mutta pohjoismainen kilpailu edellyttää toimintaympäristön vahvistamista edelleen. Merkittäviä kasvumahdollisuuksia on avautumassa myös muilla kasvualoilla, kuten datassa ja tekoälyssä, kyberturvallisuudessa, puolustusteollisuudessa sekä terveysteknologiassa, niin startupeille kuin pk- ja suuryrityksille.

Tehostaakseen ulkomaisten ja kotimaisten yritysten investointihalukkuutta laajasti eri toimialoittain, Suomen on välttämätöntä vahvistaa kotimaisen investointiympäristön houkuttelevuutta entisestään. Tämä tarkoittaa vahvempia investointikannusteita, elinkeinopolitiikan ennakoitavuutta, maakuvatyötä ja kilpailukyvyn vahvistamista. Investoinnit tarvitsevat toteutuakseen osaavaa työvoimaa, jonka houkuttelussa Suomen tulee myös olla kilpailukykyisessä asemassa.

Esimerkkejä Pohjoismaiden investointikannusteista

Ruotsi		
The Industrial Leap -ohjelma (Industriklivet, 2018–) ⁴⁹	Projektista ja yritysten koosta riippuen 25–100 % avustukset investointikustannuksista päästöjen vähentämiseen pk- ja suuryrityksille. Avustusta voidaan käyttää soveltavaan T&K-toimintaan, hankkeiden esiselvityksiin sekä täyden mittakaavan teollisiin hankkeisiin.	EU:n elpymis- ja palautumis- sekä NextGenerationEU-välineillä rahoitetulla ohjelmalla on saatu vivutettua lähes 9 miljardin euron kokonaisinvestoinnit yksityinen rahoitus mukaan lukien. Tukia myöntää Ruotsin energiavirasto.
Climate Leap -ohjelma (Klimatklivet, 2015–) ⁵⁰	Yleensä 20–65 % avustukset (max. 70 %) investointikustannuksista yritysten päästöjen vähentämiseen tähtääviin investointeihin, jotka eivät olisi kannattavia ilman tukea.	Ohjelmalla on rahoitettu yli 27 500 investointia noin 1,8 miljardilla eurolla vuodesta 2015. ⁵¹ Tukia myöntää Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto.
Alueellinen investointituki ^{52 53}	Yrityksen kokoluokasta ja alueesta riippuen 10–40 % avustukset kasvua ja kestävyyttä edistävien investointien palkka-, konsultointi-, tai pääomakuluihin.	Avustuksia myöntää Ruotsin elinkeinoelämän kehittämisvirasto Tillväxtverket.
Alueellinen kuljetustuki	Alueesta riippuen 5–45 % avustukset yli 401 kilometrin logistiikkakustannuksista Ruotsissa. Tukea voivat saada valmistavan teollisuuden yritykset sekä tuotteet, joita on jalostettu merkittävästi tukialueilla.	Avustuksia myöntää Ruotsin elinkeinoelämän kehittämisvirasto Tillväxtverket.
Ulkomaisten avainhenkilöiden verohuojennus	Verokannuste ulkomaisten osaajien houkutteluun, joka mahdollistaa tietyin palkkaehdoin 25 % verottoman osuuden yritykselle työnantaja-maksuissa sekä työntekijälle henkilökohtaisessa tuloverossa ulkomaisille avaintyöntekijöille 5 vuodeksi.	Veroedun hyöty yksittäiselle työntekijälle (yritykselle) 5000 euron kuukausipalkalla on vuodessa 4500 (4713) euroa ja kolmessa vuodessa 13 500 (14 139) euroa.

⁴⁹ <https://www.industriklivet.se/en/>

⁵⁰ <https://www.lansstyrelsen.se/english/environment-and-water/energy-and-climate-transition/climate-investment-aid.html>

⁵¹ <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/klimatklivet/>

⁵² <https://www.business-sweden.com/contentassets/41249a64a04e4309b7637b00c526eef8/incentives-guide.pdf#:~:text=The%20Green%20Industry%20Leap%20has,Grants%20can>

⁵³ <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/inenglish/financing.2911.html>

Tanska

Vihreän siirtymän investointien kannustinohjelma (2024-) ⁵⁴	EIFO:n myöntämät korkeintaan 15 % avustukset uuden tuotantokapasiteetin perustamis- tai laajennuskustannuksiin. Ohjelma keskittyy tuulivoimaturbiineihin, niiden komponentteihin sekä Power-to-X-tekologioihin.	Tukea voidaan myöntää myös alihankkijoille, mikä parantaa pk-yritysten mahdollisuuksia hyötyä ohjelmasta. Ohjelman budjetti vuodelle 2025 on noin 85 miljoonaa euroa.
Green Investment Window -verokannuste (2025–2026) ⁵⁵	Verokannuste, joka sisältää yrityksille korotetun 108 % poistopohjan 1.1.2025–31.12.2026 välillä tehtyjen päästövähennyksiin tähtäävien investointien vauhdittamiseksi.	Ohjelman budjetti vuodelle 2025 on noin 140 miljoonaa euroa.

Ulkomaisten avainhenkilöiden verohuojennus ⁵⁶	Verokannuste ulkomaisten osajien houkutteluun, joka mahdollistaa tietyin palkkaehdoin edullisemman 32,84 % veroasteen ulkomaisille avaintyöntekijöille 7 vuodeksi.	
---	--	--

Suomi

Suurten puhtaiden investointien verohyvitys (2025-) ⁵⁷	Yrityksen tuloverosta vähennettävä korkeintaan 20 % verohyvitys investointikustannuksista suurille 50–150 miljoonan euron puhtaille teollisille investoinneille.	Väliaikaista verokannustinta on päätetty jatkaa EU:n valtiontuki-joustojen jatkuessa. Hyvitystä haetaan Business Finlandilta.
Investointiavustus suurille puhtaan siirtymän investoinneille (päättynyt) ⁵⁸	15–30 % avustus suurille vähintään 30 miljoonan euron ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien kokonaiskustannuksista.	Avustuksen budjetti oli 400 miljoonaa euroa vuodelle 2025 ja sitä haettiin Business Finlandin kautta.
Kasvu- ja työllisyyspaketti (2025-) ⁵⁹	Yhteensä 156 miljoonan euron avustukset käyttämättä jääneistä investointitukivaroista suurille energiateknologian demonstraatiohankkeille, IPCEI-hankkeille sekä pk-yritysten investointeihin.	
ELY-keskuksen Yrityksen investointi- ja kehittämistuet ⁶⁰	Korkeintaan 600 000 euron tai 20–40 % investointituki tuotantotilojen rakentamiseen, koneiden hankintaan tai aineettomiin investointeihin liittyvistä kustannuksista.	Lisäksi korkeintaan 50 000 euron kehittämistuki esimerkiksi tuotannon pilotointiin tai investoinnin toteutettavuustutkimukseen (25 000 euroa).

Ulkomaisten avainhenkilöiden verohuojennus (2024-) ^{61 62}	Verokannuste ulkomaisten osajien houkutteluun, joka mahdollistaa tietyin palkkaehdoin edullisemman 32 % lähdeveron ulkomaisille avaintyöntekijöille 7 vuodeksi.	Avainhenkilöiden lähdeveroprosentin on määrä laskea 25 prosenttiin 2026 alkaen.
--	---	---

⁵⁴ <https://investindk.com/insights/green-investment-support-scheme-2025>

⁵⁵ <https://skm.dk/aktuelt/presse-nyheder/pressemeddelelser/aftale-om-1-1-milliarder-kroner-til-groent-investeringsvindue-skal-goere-det-attraktivt-at-investere-groent>

⁵⁶ <https://skat.dk/en-us/businesses/employees-and-pay/non-danish-labour/tax-scheme-for-researchers>

⁵⁷ <https://vm.fi/-/investointien-verohyvitys>

⁵⁸ <https://www.stinfo.fi/tiedote/71312872/teollisuuden-investointituet-videlle-suurelle-puhtaan-siirtyma-investointihankkeelle?publisherId=69819483&lang=fi>

⁵⁹ <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/tem-n-ministerit-esittelivat-hallituksen-kasvu-ja-tyollisyyspaketin-kokonaisuuden>

⁶⁰ <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maaseudun-yritytajyys/maaseudun-yritystuet/yrityksen-investointi-ja-kehittamistuet/>

⁶¹ <https://kpmg.com/fi/fi/ajankohtaista/verotus-ja-lainsaadanto/ulkomailta-tulevat-avainhenkilot-voivat-nauttia-aiempaa-pidempaan.html>

⁶² https://www.ey.com/fi_fi/insights/tax/hallitus-esittaa-muutoksia-avainhenkiloiden-verotukseen

**Elinkeinoelämän
keskusliitto**

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki

Puh. 09 420 20

ek@ek.fi • www.ek.fi

X: @Elinkeinoelama

www.ek.fi/kasvukeinot

Lisätiedot:

Petri Vuorio

Johtaja

Yrittäjyys ja kansainvälinen kauppa

050 323 2979, petri.vuorio@ek.fi

Paavali Kukkonen

Johtava asiantuntija

Yrittäjyys ja kansainvälinen kauppa

050 566 3455, paavali.kukkonen@ek.fi

Alex Tuominen

Asiantuntija

Yrityslainsäädäntö

050 414 6867, alex.tuominen@ek.fi